

A 2015/2016. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

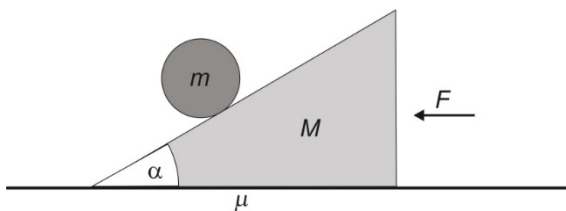
FIZIKA II. KATEGÓRIA

FELADATOK

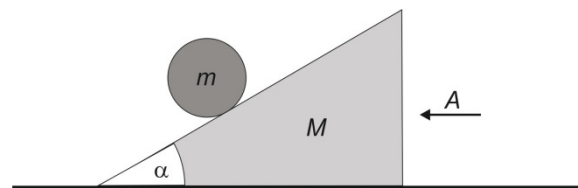
1. feladat. Az ábrán látható ék tömege $M = 3$ kg, a rá helyezett korongé $m = 2$ kg. Az ék és a talaj közötti súrlódás együtthatója $\mu = 0,4$. Az éken jelzett szög $\alpha = 30^\circ$. A korongot abban a pillanatban engedjük el, amikor az ékre vízszintese irányú, állandó nagyságú erőt kezdünk kifejteni.

a) Mekkora erővel kell az ékre hatnunk, hogy az ék és a korong az indítás után bármely időpillanatig azonos utat tegyen meg?

b) Mekkora az ék és a korong elmozdulása $t = 0,4$ s alatt, ha $A = 15$ m/s² állandó gyorsulással toljuk az éket? (A korong nem csúszik meg.)

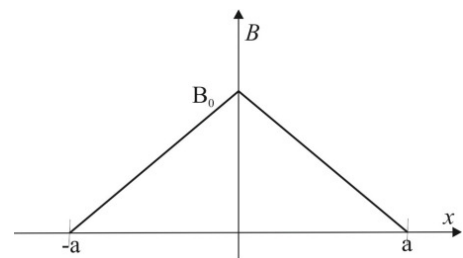
Az a) kérdéshez

A b) kérdéshez

2. feladat. Nagyon vékony huzalból készült gyűrű, amelynek átmérője $d = 6$ mm, fajlagos ellenállása $\rho = 2 \cdot 10^{-8}$ $\Omega \cdot \text{m}$, sűrűsége $\delta = 9 \cdot 10^3$ kg/m³, egyenesen átrepül egy mágnes pólusai között, miközben nem fordul el. Repülés közben a gyűrű sebességvektora párhuzamos a gyűrű síkjával. A gyűrű középpontja az x tengely mentén mozog. A mágneses indukcióvektor gyűrűre merőleges komponense az x -tengely különböző pontjaiban az ábrán látható módon függ az x koordinátától, ahol $B_0 = 1,2$ T, $a = 10$ cm.

Becsüljük meg a gyűrű várhatóan kicsiny sebességváltozását, ha a berepülés előtt $v_0 = 20$ m/s nagyságú sebessége volt! (Tekintsünk el a gravitáció okozta sebességváltozástól).

3. feladat. *Egy nyári napon egy hosszú, egyenes, vízszintes országút szélén várakozik egy rendőrautó napkelte óta nyitott ablakkal. Az autóban ülő unatkozó rendőr őrmester ért valamicskét a fizikához, így tudja, hogy az úton a távolban látszó fényes folt nem az úton lévő víz tükröződéséből származik, biztos abban, hogy az útfelület száraz. Az őrmester megfigyeli, hogy a reggel 8 órakor a tőle 250 méterre lévő fényes folt egy óra alatt egy oszloppal jön közelebb, és tudja, hogy két útjelző oszlop között a távolság 50 méter. Autójának külső és belső hőmérőjét használva az őrmester megállapítja, hogy az útfelület feletti 1-2 cm vastagságú átmeneti rétegtől eltekintve (ahol nem tud pontosan mérni) a levegő hőmérséklete állandó. Az átmeneti réteg felett reggel 8 órakor 15°C , illetve 9 órakor 18°C a hőmérséklet. Az autóban ülve a feje mindvégig 1,2 méteres magasságban volt. Az őrmester eltöpreng azon, hogy ezekből a megfigyelésekből vajon megállapítható-e az országút felforrósodó felületének hőmérséklete. Saját maga számára reménytelennek látja a feladatot, különösen azért, mert az átmeneti rétegben a levegő függőleges irányú hőmérsékletfüggéséről tudja, hogy azt elméletileg nem igazán lehet meghatározni, azonban erről nincsenek részletes mérési adatai. Szomorkodását csodálkozás váltja fel, amikor észreveszi, hogy 10 órára a folt visszamászott a 8 órakor elfoglalt helyére. Annyira elámul, hogy elfelejti leolvasni autója hőmérőinek az állását.*

Segítsünk az őrmesternek, és határozzuk meg, hogy mekkora volt az út felületi hőmérséklete reggel 8 és 9 órakor! Feltételezhetjük, hogy az útfelület hőmérséklete 9 és 10 óra között nem változott. Mekkora a levegő hőmérséklete az őrmester fejének magasságában 10 órakor?

Útmutatás: Az útfelület közvetlen közelében az út és a levegő hőmérséklete megegyezik. A levegő abszolút törésmutatója 15°C -on és 1 atmoszféra nyomáson $n_0 = 1,000276$. A légnyomás a megfigyelés közben nem változott, mindvégig 1 atmoszféra volt. A levegő n abszolút törésmutatója függ a levegő sűrűségétől, mégpedig úgy, hogy $(n - 1)$ jó közelítéssel egyenesen arányos a levegő sűrűségével.